

NGÔ XUÂN BÌNH VỚI NGHỆ THUẬT ĐƯƠNG ĐẠI

I TRẦN THỊ BIỂN

Email: tranthibienr@gmail.com

Trường ĐH Sư phạm Nghệ thuật TW

NGO XUAN BINH WITH CONCEPT ART

TÓM TẮT

ABSTRACT

Nghệ thuật đương đại hình thành và phát triển mở ra chiều hướng mới về không gian và cách nhìn cho nhiều nghệ sĩ muốn trải nghiệm, thực hành. Mỗi triển lãm trưng bày các tác phẩm của các nghệ sĩ trong và ngoài nước là dịp để ghi nhận sự nỗ lực của các nghệ sĩ với sự phát triển của mỹ thuật Việt Nam, đáp ứng nhu cầu đời sống tinh thần của con người trong bối cảnh mở rộng giao lưu văn hóa. Họa sĩ Ngô Xuân Bình hiện đang công tác tại Liên Bang Nga, là một trong những họa sĩ Việt Nam sáng tác hội họa, điêu khắc, mang nội dung triết lý riêng được bắt nguồn từ mỹ cảm và tình yêu quê hương đất nước. Chính vì vậy triển lãm Ego – Người đã được thực hiện như chuỗi sự kiện ấn tượng, đồ sộ về số lượng tác phẩm, sự hoành tráng về bữa tiệc ánh sáng điêu khắc đương đại. Đó cũng là những nội dung mang tên Thông linh cùng Nhịp thở Chung Linh được họa sĩ Ngô Xuân Bình thực hiện tại Hà Nội mang đến đời sống tinh thần đẹp đẽ cho nghệ thuật Việt những ngày qua.

Từ khóa: Họa sĩ Ngô Xuân Bình, Nghệ thuật đương đại, Triển lãm nghệ thuật Ego – Người

Contemporary art forms and develops, opening up a new dimension of space and perspective for many artists who want to experience and practice. Each exhibition displaying the works of domestic and foreign artists is an opportunity to recognize the efforts of artists with the development of Vietnamese fine art, meeting the needs of people's spiritual life in Vietnam. context of expanding cultural exchange. Painter Ngo Xuan Binh, currently working in the Russian Federation, is one of the Vietnamese painters who creates paintings and sculptures with his own philosophical content rooted in the aesthetic and love of the country. That's why the exhibition Ego - Human was made as an impressive series of events, massive in terms of the number of works, the grandeur of the contemporary sculptural light party. Those are also the contents called Thong Linh and Chung Linh Breathing, performed by painter Ngo Xuan Binh in Hanoi, bringing a beautiful spiritual life to Vietnamese art in recent days.

Keywords: Painter Ngo Xuan Binh, Contemporary art, Ego - People Art Exhibition

Tác phẩm nghệ thuật cũng là tâm hồn người nghệ sĩ – Ego – Người

Họa sĩ Ngô Xuân Bình đến với nghệ thuật như định mệnh của người có tâm hồn và tài năng về y học và võ thuật. Song, lĩnh vực nghệ thuật, thơ ca, hội họa, điêu khắc đã cho ông những điều kiện để kể về những triết lý nhân sinh và bản sắc thẩm mỹ người Việt. Nghệ thuật của Ngô Xuân Bình vừa cụ thể vừa hư vô bởi sự hiện tồn trên không gian bề mặt chất liệu gỗ, đá, đồng, sơn mài hay màu dầu khi được tương tác, sắp đặt cùng không gian trưng bày và nghệ thuật ánh sáng. Đó là những ngôn ngữ của nghệ thuật để người xem có thể dễ dàng nhìn thấy sự hạnh phúc, huy hoàng hay nỗi thống khổ của con người – nhân sinh – thế sự. Sự chuyển động của vạn vật như còn tác động đến đời sống của con người bằng khả năng nói lên nhiều hơn là mô tả qua sự thể hiện của người nghệ sĩ này. Đối với hội họa ở nhiều tác phẩm là thân phận và hình ảnh con người không hoàn toàn hiện

thực mà như có cả vẻ đẹp của sự xù xì, gai góc nhưng lại quá đổi mong manh: Với tranh sơn mài cỡ lớn có màu sắc và ánh sáng như đưa ta vào cõi làng xưa yên ả, ấm áp hơi đất, hơi người... ông vận vào dân gian, huyền thoại mà tung hoành. Tình yêu chất chứa bùng nổ trên những mảng màu sáng tối choáng ngợp như núi lửa mặc sức phun trào nham thạch (1). Không chỉ mô tả từ phía ngoài về hình dáng và thân phận con người mà họa sĩ Ngô Xuân Bình còn phân tích, chia tách ra khỏi hình thức hiện thực duy lý để hướng về nét duy tinh. Nếu nhìn từ phía chủ quan sẽ dễ nhận thấy sự ảnh hưởng của phong cách nghệ thuật máy móc mà nền văn minh mong đợi. Tuy nhiên, hội họa của họa sĩ Ngô Xuân Bình đã biết điều tiết để thoát lên sự nỗ lực trong thể nghiệm để xé dịch màu, hình nổi lên những câu chuyện về con người về cội nguồn về dân gian huyền thoại. Tất cả như luôn trực chờ được bùng lên bởi những chất chứa của thứ tình yêu bên bi và kiên định đến sang trọng và

choáng ngợp: Tranh của ông đặt kề bên nhau, hợp tụ thành khối, theo chủ đề hài hòa trong không gian sắp đặt, gọi rõ từng mạch tư tưởng, cảm xúc chuyển động (2). Những tác phẩm hội họa của Ngô Xuân Bính là bóng dáng của những con người vừa hư vô vừa cụ thể lúc nương náu, lúc khát khao tìm về nơi chốn như cuộc hành trình về với cội nguồn, đều được xây dựng bằng quy ước tạo hình thẩm mỹ. Với quan niệm nghệ thuật là sáng tạo, nghệ thuật là sự bất thường, vì thế mà nghệ thuật sắp đặt các tác phẩm trong triển lãm của ông cũng là một tác phẩm, mỗi gian trưng bày là một thông điệp. Tất cả tạo thành một dòng nối, giống như bản giao hưởng giống như trường kịch opera mà cô đọng thành Ego – Người.

Triển lãm Ego – Người trưng bày các tác phẩm mỹ thuật của họa sĩ Ngô Xuân Bính tại Bảo tàng Hà Nội là sự kiện nằm trong chương trình Lễ hội thiết kế sáng tạo Hà Nội 2022, được tổ chức do UBND Tp Hà Nội phối hợp với Hội Kiến trúc sư Việt Nam. Với hơn 300 tác phẩm hội họa (sơn dầu, sơn mài) và điêu khắc có kích thước lớn với các chất liệu như (đồng, đá, gỗ), kết hợp giữa chất liệu truyền thống và đương đại. Đây cũng là những tác phẩm nghệ thuật mà họa sĩ Ngô Xuân Bính dành cho không gian đô thị rộng lớn, góp phần tạo nên một đời sống văn hóa thời hiện đại được trưng bày tại Hà Nội những ngày qua. Triển lãm cho thấy rõ sự hoành tráng về số lượng và khả năng sáng tác không mệt mỏi của người nghệ sĩ nặng lòng với cái đẹp tuyệt đích, xem nghệ thuật là sự giót vào của thời gian. Các tác phẩm trong triển lãm Ego – Người của họa sĩ Ngô Xuân Bính đưa những tác phẩm điêu khắc theo hướng vĩ mô đa chiều, phóng đại về kích thước tạo sự choáng ngợp về cảm giác và không gian. Còn những tác phẩm hội họa được thiết kế với ý tưởng là tranh bích họa và ảo ảnh ánh sáng nhờ kỹ thuật số - thuật toán, tạo sự hoành tráng về số lượng và kích cỡ tranh, tạo sự độc đáo, mới lạ. Tổng thể triển lãm được sắp đặt, sử dụng nhiều thủ pháp trưng bày, áp dụng tiện ích của công nghệ kỹ thuật số cho người xem cảm nhận về nghệ thuật đương đại khác biệt hơn so với các triển lãm tranh truyền thống khác. Có lẽ đó cũng chính là phương pháp quan sát thế giới và thể nghiệm của nghệ thuật đương đại cần có trong bối cảnh hiện nay.

Không gian nghệ thuật Thông linh – Nơi điêu khắc và ánh sáng kể chuyện về bản thể, nhân sinh

Khoảng sân của Bảo tàng Hà Nội trong thời gian triển lãm các tác phẩm nghệ thuật đương đại của họa sĩ Ngô Xuân Bính (11/2022 - 3/2023) là nơi trưng bày đầy ắp các tác phẩm điêu khắc. Khoảng 50 bức phù điêu và tượng trong đó có bức phù điêu gỗ có trọng lượng đến 4,5 tấn tạo nên sự choáng ngợp và đồ sộ. Với triết lý âm – dương, lấy tinh thần nghệ thuật đô thị vốn luôn chuyển biến, lấy con người làm trung tâm, tạo sự sáng tạo không ngừng nghỉ của nghệ sĩ,

những tác phẩm điêu khắc ở đây biểu lộ những khát vọng và sức mạnh của con người Việt Nam. Các tác phẩm điêu khắc như: Hồng hoang, Nguyễn Khai, Tinh khôi, Nham thạch... Là những tác phẩm kết nối tới tinh thần hào khí Đông A với cha Trời – mẹ Đất, nói đến sức mạnh của người Việt Nam. Thông linh được trưng bày ở ngoài trời với nhiều tầng, nhiều lớp lang từ thấp đến cao được bệ đỡ kiên cố, dọc, ngang cột trụ tạo thành rừng nghệ thuật điêu khắc rậm rạp, tái hiện không gian hư hư thực thực, không gian của nhân sinh, rực rỡ đầy màu sắc của cuộc sống, ở đó mỗi tác phẩm là một bản thể sống động đẹp đẽ và chân chính. Sự kết hợp của màu sắc, ánh sáng, âm thanh và không gian sắp đặt đưa người xem lạc vào một thế giới kỳ ảo mà ở đó nghệ thuật điêu khắc tỏa sáng, khẳng định nghệ thuật là con người và phản ánh con người xã hội.

Không gian nghệ thuật Thông linh là câu chuyện về đô thị, là không gian kết nối con người từ thế giới nguyên sơ, là nghệ thuật Đông Sơn, điêu khắc đình làng như còn ẩn hiện trong đời sống hiện nay rất cần gìn giữ, duy trì, phát huy trước nguy cơ bị mai một, mất dần theo năm tháng. Bóng dáng những con người là những nhân vật trong tác phẩm điêu khắc còn là sự hội tụ những nét đẹp mà họa sĩ Ngô Xuân Bính gửi gắm vào điêu khắc là sự trình diễn bằng âm thanh, ánh sáng cùng những điệu múa, những diễn viên múa bale thanh nhã nhưng cũng đầy ma mị, bùa chú như tái hiện lại những câu chuyện từ tín ngưỡng phồn thực thời Nguyên Thủy. Những bóng dáng của người xem, của diễn viên múa tác động vào những bức tượng tạo ra sự dịch chuyển/chuyển động của ngôn ngữ điêu khắc khi tương tác cùng ánh sáng và bản thể NGƯỜI, hòa nhập với không gian âm nhạc và khối để mô phỏng lại sự vận động của Thiên – Địa – Nhân (Trời, Đất và con người). Tác phẩm điêu khắc trong triển lãm Thông linh được lồng ghép, truyền tải đầy đủ thông điệp về đô thị kỷ nguyên mới ở Việt Nam. Đồng thời cũng là đô thị của cái đẹp mà cộng đồng muốn vươn đến. Từ đây, ông đã kiến tạo và thực nghiệm những tác phẩm cho không gian công cộng, mở ra xu hướng nghệ thuật đô thị trong thời đại mới, vừa hiện đại, vừa đậm nét truyền thống.

Nếu Ego – Người là bản thể thì Thông linh muốn nhấn nhủ tới tính bản thể Người đó được tồn vong và giải phóng, hòa nhập với tự nhiên, vũ trụ theo trật tự tuần hoàn, logic. Từ những tác phẩm điêu khắc đồ sộ, siêu thực, nhục cảm được tạo từ những khối lồi, lõm, quần quaoi, thô ráp, nhẵn bóng... chứng minh sự đam mê và năng lượng nhiệt huyết sáng tạo nghệ thuật trong ông. Việc học tập, tiếp thu những bài học điêu khắc thế giới để ông có thể tự tin làm mới mình, làm mới tác phẩm của mình như được bắt nguồn từ Mạch giống nòi, từ hơi thở truyền thống cha ông. Vì thế, các tác phẩm điêu khắc ấy khi va đập, tương tác

ARTS

với ánh sáng chúng bỗng trở nên huyền ảo, mỗi tác phẩm là sự mở rộng của trường nhìn từ chiều dọc truyền thống dân tộc đến những cánh tay dang rộng để đón chào tiếng nói của thời đại. Dù những khối, hình trên các tác phẩm điêu khắc ấy xù xì hay lồi lõm, quần quai hay mệnh mang thì chúng cùng cất lên tiếng nói của chiếc đèn nghệ thuật Chung linh.

Ngọn chung linh - Tôn vinh giá trị và tình yêu thương con người

Chương trình nghệ thuật “Ngọn Chung Linh” là một câu chuyện âm nhạc nằm trong chuỗi sự kiện của triển lãm Ego – Người. Với 4 chương, mục đích đưa người xem đến với tất cả miền ký ức đồng quê, núi rừng của các dân tộc anh em với những cung bậc cảm xúc khác nhau. Tất cả được dựa trên nền thơ của Họa sĩ Ngô Xuân Bính, nếu quan sát, theo dõi những tác phẩm nghệ thuật tại Bảo tàng Hà Nội thì sẽ thấy sự kết nối phần thơ và nhạc để cùng nói lên Ngọn chung linh. Sự kết hợp âm thanh, giai điệu và sự trình bày của nghệ sĩ Nguyễn Hải Linh, Nhà hát Ca múa nhạc Việt Nam cùng các biên đạo múa NSUT Thanh Nam, NSUT Quỳnh Dương và Phương Linh đã giúp người xem cảm nhận được rõ hơn tư duy và cảm xúc của Họa sĩ Ngô Xuân Bính chiêm nghiệm về nhân sinh quan và thế giới quan. Bằng mỹ cảm đó ông đã góp phần định hướng, chỉ ra tư tưởng con người cần hướng về cái chân lý thực tại tích cực như chính trường năng lượng được ông lan tỏa. Những sáng tác nghệ thuật của họa sĩ Ngô Xuân Bính đều có sự kết nối, lan tỏa, nương tựa và làm giàu tâm hồn, trong tranh, tượng, thơ đều chất chứa tình yêu giống nòi, dân tộc và toát lên khát vọng sống. Thơ và nhạc luôn làm giàu tâm hồn nghệ sĩ, hỗ trợ tích cực cho những cảm xúc của nhịp điệu và màu sắc trong tranh, là những va đập của khối, không gian, motif phồn thực và say đắm trong những tác phẩm điêu khắc. Để rồi những tiếng gọi của Ngọn chung linh tỏa ánh sáng muôn phương, tôn vinh giá trị tình yêu thương con người.

Lời kết

Triển lãm "Ego - người" diễn ra tại Bảo tàng Hà Nội năm 2022 - 2023, là sự tiếp nối các triển lãm "Du và Dị" năm 2017 và "Niệm" năm 2019 của họa sĩ Ngô Xuân Bính. Triển lãm Ego – Người cùng chuỗi sự kiện: Thông linh và Ngọn chung linh mang đến cho công chúng thông điệp là đề cao vai trò của con người trong đời sống xã hội. Nghệ thuật đã biết lấy con người làm trung tâm để sáng tạo cả một thế giới bằng hình thể và màu sắc. Ở họa sĩ Ngô Xuân Bính chúng ta thấy mỗi bài thơ, mỗi bức tranh, bức tượng là những tác phẩm với tâm hồn đẹp đẽ. Đó còn là giá trị đạo đức và sự miệt mài đi tìm cái đẹp, đưa cái đẹp đó thành chân, thiện, mỹ một cách nhẹ nhàng mà sâu lắng. Trên con đường sáng tạo đa thức, họa sĩ Ngô Xuân Bính đã biết vận dụng nét đẹp từ vòng tay triết

học Á đông và trải nghiệm tâm tình qua bầu trời châu Âu mới mẻ để đưa ra những cảm thức về nghệ thuật đương đại. Đó là thứ nghệ thuật tươi mát giàu cảm xúc, chất lọc sự giản đơn của ngôn ngữ hình thể, chấy mình trong kỹ thuật, chất liệu rồi chấy chiu từ vẻ đẹp tinh thần dân tộc. Chính cái đẹp của Đời và Đạo ấy đã giúp họa sĩ Ngô Xuân Bính trở thành nghệ sĩ của thời đại biết trao gửi những lao động hạnh phúc cho khát vọng yêu thương, cho tình yêu, tự do và trí cảm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

(1)(2). Đoàn Tử Diễm (2018), *Ngô Xuân Bính – Lê Văn Thìn cuộc hội ngộ định mệnh*, Tạp chí Mỹ thuật, số 301 – 302, tr. 147

Không gian trong triển lãm Ego – Người của họa sĩ Ngô Xuân Bính tại Bảo tàng Hà Nội - 2022

Không gian trong triển lãm Ego – Người của họa sĩ Ngô Xuân Bính tại Bảo tàng Hà Nội - 2022

ARTS

Không gian trong triển lãm Ego
– Người của họa sĩ Ngô Xuân Bình
tại Bảo tàng Hà Nội – Năm 2022

Không gian trong triển lãm Ego
– Người (Thông Linh) của họa sĩ Ngô Xuân Bình
tại Bảo tàng Hà Nội – Năm 2022

Các học viên Cao học trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật TW trao đổi cùng họa sĩ Ngô Xuân Bình
trong triển lãm Ego – Người tại Bảo tàng Hà Nội – Năm 2022